

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	11
1. Informacje ogólne	17
Dlaczego musimy ustalić, co rozumiemy przez „prawa zwierząt”?	18
Kim albo czym są zwierzęta?	21
Gdzie możemy je znaleźć?	23
Czy troska o prawa zwierząt jest zjawiskiem nowym?	24
2. O zwierzętach	27
Co wiemy na temat bytu zwierząt?	28
Dlaczego poznanie ich bytu ma znaczenie?	31
Jak nauka dzieli zwierzęta?	35
Na ile taki naukowy schemat jest wartościowy w dyskusji wokół praw zwierząt?	37
Na ile wartościowe przy klasyfikacji zwierząt są kategorie nienaukowe?	40
Co wiemy o liczebności zwierząt na Ziemi?	40
Kim albo czym są zwierzęta towarzyszące?	41
Które zwierzęta określa się jako laboratoryjne i jak są traktowane?	45
Jak wygląda sytuacja zwierząt wykorzystywanych do rozrywki?	48
Jaki jest status zwierząt wykorzystywanych do produkcji pożywienia?	51
Czy hodowla przemysłowa stwarza zagrożenie dla środowiska?	55
Jakie jeszcze zagrożenia stwarza hodowla przemysłowa?	56
Co ze zwierzętami pracującymi i użytkowanymi w inny sposób?	58
Czy dzisiejsza powszechna troska o zwierzęta produkcyjne i rzeźne jest czymś nowym?	61

Kim lub czym są zwierzęta dzikie?	63
Czy zwierzęta dzikie mają w sobie więcej zwierzęcości niż towarzyszące, produkcyjne i laboratoryjne?	67
Jakie jeszcze kategorie cieszą się popularnością?	70
3. Argumenty filozoficzne	73
Czym prawa moralne różnią się od praw ustawowych?	75
Jaką rolę odgrywa filozofia we współczesnym ruchu na rzecz praw zwierząt?	78
Jakie są główne argumenty filozoficzne dotyczące moralnej istotności zwierząt?	81
Co filozofia mówi o naszej wiedzy na temat zwierząt?	86
4. Historia i kultura	91
Od kiedy ludzie myślą o ochronie zwierząt?	93
Czy ochrona zwierząt występuje we wszystkich kulturach?	94
Czy liczba osób chroniących zwierzęta rośnie?	95
Czy da się w tej chwili opowiedzieć pełne dzieje wysiłków człowieka na rzecz ochrony zwierząt?	96
5. Prawo	99
Co (tradycyjne) prawo mówi na temat zwierząt?	100
Co się obecnie dzieje w dziedzinie prawa zwierzęcego?	104
Jaka jest rola praw ustawowych w debatach wokół praw zwierząt?	111
Czy spór „prawa czy dobrostan” ma znaczenie?	113
Jakie możliwości stwarza rozwijające się obecnie prawo zwierzęce?	117
Prawo, prawnicy i legislacja – czy mogą stanąć na czele zmian dotyczących statusu zwierząt?	120
6. Realia polityczne	123
Jak z punktu widzenia zwierząt wyglądają współczesne realia polityczne?	124
Jakie sukcesy udało się odnieść na gruncie politycznym?	125
Co się nie powiodło?	128
W jakim stanie jest dziś ruch na rzecz ochrony zwierząt?	132

Jakie są perspektywy na przyznanie zwierzętom praw ustawowych?	133
Jakie oddziaływanie będą miały prawa moralne?	135
Jaką rolę odegrał ruch przeciwko wiwisekcjom?	136
Jakie znaczenie mają postulaty stosowania w badaniach naukowych alternatywnych rozwiązań wobec doświadczeń na zwierzętach?	136
Co z polityką publiczną?	138
Jaki wpływ na sprawy zwierząt mogą mieć liczne inicjatywy na rzecz zdrowia publicznego?	139
Jaki związek ma troska o ochronę zwierząt ze światowym ruchem na rzecz ochrony środowiska?	142
Czy ochrona zwierząt oznacza likwidację miejsc pracy?	144
Jaki wpływ na dyskusje wokół praw zwierząt mają tradycje kulinarne różnych grup etnicznych i narodów?	146
Jaką rolę polityczną w kwestii ochrony zwierząt odgrywają tradycje religijne?	148
7. Realia społeczne	151
Jakie nastawienie do zwierząt przeważa obecnie w różnych społeczeństwach?	151
Co stanowi nasze dziedzictwo?	153
Jakie znaczenie miały w przeszłości współczucie dla zwierząt i potępienie okrucieństwa?	154
Jak nastawienie ludzi zmienia się dzisiaj?	156
Na ile współcześni konsumenci są świadomi obecnych praktyk z udziałem zwierząt?	157
Co z cyrkami i zoo? Uczą czy zniewalają?	158
Jaką funkcję pełnią azyle?	162
Jakie zwierzęta żyją w miastach?	164
8. Edukacja, życie zawodowe i sztuka	167
Jaki sposób uczenia się o zwierzętach daje najlepsze rezultaty?	168
Jaka była i jest tradycyjna rola zwierząt w edukacji?	171
Czy współczucie i niezgoda na okrucieństwo to ważne wartości przekazywane poprzez edukację?	171

Jak mają się sprawy na najniższym (podstawowym) szczeblu edukacji?	172
Jak mają się sprawy w szkołach średnich?	175
Jak wygląda sytuacja na uczelniach wyższych?	177
Czym są studia nad zwierzętami [<i>animal studies</i>]?	180
Jaka jest rola konkretnych zawodów i szkół przygotowujących do ich wykonywania?	182
Jaka była i jest rola sztuki?	184
9. Współczesne nauki przyrodnicze i społeczne	187
Jak nauka wpływa na naszą wiedzę o zwierzętach spoza naszego gatunku i na to, jak je traktujemy?	188
Które nauki przyrodnicze odgrywają ważną rolę w naszym rozumieniu zwierząt?	189
Które nauki społeczne mają dzisiaj wkład w nasze rozumienie zwierząt?	193
Które zwierzęta są inteligentne albo samoświadome?	194
Czy pozostałe zwierzęta tworzą własne społeczności?	196
Czy zwierzęta odczuwają emocje?	197
10. Główne postacie i organizacje ruchu praw zwierząt	199
Dwaj pionierzy – Salt i Spira	200
Dwaj teolodzy – Schweitzer i Linzey	201
Przenikliwe pionierki – Ruth Harrison i Rosalind Godlovitch	202
Kluczowi filozofowie – Peter Singer i Tom Regan	203
Od dobrostanu do praw – Richard Ryder i Bernard Rollin	204
Kreatywne przecieranie szlaków ponad granicami – Betty Lawrence i Carol Adams	205
Nadciągą prawo – Joyce Tischler i Steven Wise	205
Z Nowej Zelandii do Austrii – Barbara Leonard i Martin Balluch	206
Azyl – Carole Noon, Dame Sheldrick, Carol Buckley, Lisa Kane	208
Czołowe postacie w Indiach – Maneka Gandhi i Raj Panjwani	210
Czołowe postacie w Chinach – Song Wei i Jill Robinson	212

Niezwykłe zaangażowanie, kontrowersyjna organizacja – Ingrid Newkirk	213
Razem w działaniu – Wayne Pacelle and Gene Baur	214
11. Przyszłość praw zwierząt	217
Które zwierzęta zdecydujemy się zaliczyć do naszej ponadludzkiej społeczności?	218
Czy etyka może iść w parze z nauką?	222
Jaka jest rola pojedynczego obywatela?	224
Jaka jest rola organizacji typu <i>non profit</i> ?	224
Jaką rolę odgrywają korporacje?	225
Jaka jest rola samorządów, wsi i innych społeczności lokalnych?	226
Jaką rolę w ochronie zwierząt odgrywają regiony i kraje?	226
CHRONOLOGIA WAŻNIEJSZYCH WYDARZEŃ	229
SŁOWNICZEK	235
POZYCJE DO DALSZEJ LEKTURY	240
POSŁOWIE	245
PRZYPISY	251